

TYTUVĖNŲ REGIONINIO PARKO PLANAVIMO SCHEMOS (RIBŲ IR TVARKYMO PLANŲ) AIŠKINAMOJO RAŠTO PAGRINDINIAI SPRENDINIAI

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Tytuvėnų regioninio parko (toliau – Regioninis parkas) planavimo schemą sudaro Tytuvėnų regioninio parko ir jo zonų ribų planas (toliau – Ribų planas) ir Tytuvėnų regioninio parko tvarkymo planas (toliau – Tvarkymo planas) (brėžiniai) bei Tytuvėnų regioninio parko planavimo schemos (ribų ir tvarkymo planų) aiškinamojo rašto pagrindiniai sprendiniai.

2. Ribų plano tikslai – nustatyti:

2.1. Regioninio parko ribas;

2.2. Regioninio parko funkcinio prioriteto zonų ribas;

2.3. Regioninio parko konservacinio funkcinio prioriteto zonų tikslus.

3. Tvarkymo plano tikslai – nustatyti:

3.1. kraštovaizdžio tvarkymo zonas ir jų reglamentus;

3.2. gamtos apsaugos kryptis ir priemonės;

3.3. kultūros paveldo apsaugos kryptis ir priemonės;

3.4. rekreacinio naudojimo plėtros kryptis ir priemonės;

3.5. gyvenvenamųjų vietovių ir infrastruktūros plėtros kryptis.

II SKYRIUS TERITORIJOS FUNKCINIS ZONAVIMAS

4. Regioniniame parke pagal gamtos ir kultūros vertybių pobūdį ir išsidėstymą, naudojimo galimybes ir gyvenamųjų vietovių tinklo ypatumus nustatomos šios funkcinio prioriteto zonos (Ribų plano brėžinys):

4.1. konservacinio funkcinio prioriteto zona, kurią sudaro Užpelkių gamtinis rezervatas, Bridvaišio ir Gomertos kraštovaizdžio draustiniai, Sandrausiškės, Šiluvos tyrelio ir Šimšų telmologiniai draustiniai, Vičių geomorfologinis draustinis, Apušio ir Užpelkių botaniniai-zoologiniai draustiniai, Šiluvos miško pušies genetinis draustinis, Šiluvos urbanistinis draustinis ir Tytuvėnų architektūrinis draustinis; jų steigimo tikslai yra šie:

4.1.1. Užpelkių gamtinio rezervato – išsaugoti šlapių ir pelkėtų lapuočių miškų ekosistemą su Europos bendrijos svarbos 9080 Pelkėti lapuočių miškų ir 91E0 Aliuvinių miškų buveinėmis, saugomų augalų ir gyvūnų rūšių, ypač baltijinės gegūnės, raudonosios gegūnės, žalsvažiedės blandies, stačiojo atgario, didžiojo auksinuko, baltmargės šaškytės, rudakio satyriuko, akiuotojo satyro buveinėmis;

4.1.2. Bridvaišio kraštovaizdžio draustinio – išsaugoti raiškaus fliuvioglacialinio pakraštinio gūbrio ir jo aplinkinių miškingų pelkinių kompleksų bei Bridvaišio ežero gliaciokarstinės dubės kraštovaizdį, Europos bendrijos svarbos 9080 Pelkėtų lapuočių miškų ir 91D0 Pelkinių miškų buveines, spėjama kapinyną, vadinama Pile;

4.1.3. Gomertos kraštovaizdžio draustinio – išsaugoti ypač raiškaus Rytų Žemaičių plynaukštės fliuvioglacialinio ledyno pakraščio kalvyno su subglacialinėmis ir gliaciokarstinėmis reljefo formomis kraštovaizdį, pasižymintį didele geomorfologine, hidrologine, botanine-zoologine, archeologine, mitologine ir istorine verte, su Butkių miško ir Šaukoto miško paprastosios eglės populiacijomis, Europos bendrijos svarbos 7230 Šarmingų

žemapelkių, 7160 Nekalkingų šaltinių ir šaltiniuotų pelkių, 7140 Tarpinių pelkių ir liūnų, 9010 Vakarų taigos, 9020 Plačialapių ir mišrių miškų, 9050 Žolių turtingų eglynų, 9080 Pelkėtų lapuočių miškų, 91E0 Aliuvinių miškų ir 91D0 Pelkinių miškų buveinėmis, saugomų augalų ir gyvūnų rūšių, ypač raibosios gegūnės, paprastosios tuklės, pelkinės laksvos, dėmėtosios gegūnės, stačiojo atgirio, dvilapio purvuolio, liekninio beržo, ūdros, šarvuotosios skėtės, baltakaktės skėtės, auksuotosios šaškytės, didžiojo auksinuko buveinėmis;

4.1.4. Sandrausiškės telmologinio draustinio – išsaugoti Šiluvos tyrelio durpyne išlikusį natūralų pelkių masyvą su Europos bendrijos svarbos 7140 Tarpinių pelkių ir liūnų ir 91D0 Pelkinių miškų buveinėmis;

4.1.5. Šiluvos tyrelio telmologinio draustinio – išsaugoti natūralią Plekaičių pelkę su Europos bendrijos 9050 Žolių turtingų eglynų, 9010 Vakarų taigos ir 91D0 Pelkinių miškų buveinėmis, pilkųjų gervių perimvietėmis;

4.1.6. Šimšos telmologinio draustinio – išsaugoti Šimšos pelkinį kompleksą su Europos bendrijos svarbos 7230 Šarmingų žemapelkių ir 9080 Pelkėtų lapuočių miškų buveinėmis, saugomų augalų ir gyvūnų rūšių, ypač raktažolės pelenėlės, raudonosios gegūnės, gelsvosios gegūnės, baltijinės gegūnės, tulžio ir juodosios meletos buveinėmis;

4.1.7. Vičių geomorfologinio draustinio – išsaugoti raiškų Vičių fluvio-glacialinį pakraštinį gūbrį su ant jo augančiomis Europos bendrijos svarbos 9010 Vakarų taigos, 9050 Žolių turtingų eglynų, 9080 Pelkėtų lapuočių miškų, 91D0 Pelkinių miškų ir 91E0 Aliuvinių miškų buveinėmis;

4.1.8. Apušio botaninio-zoologinio draustinio – išsaugoti Apušio ežerą ir jo apyežerį su Europos bendrijos svarbos 3150 Natūralių eutrofinių ežerų su plūdžių ir aštrių bendrijomis, 6410 Melvenynų, 6510 Šienaujamų mezofitų pievų, 7160 Nekalkingų šaltinių ir šaltiniuotų pelkių, 7140 Tarpinių pelkių ir liūnų, 7230 Šarmingų žemapelkių ir 91E0 Aliuvinių miškų buveinėmis, saugomų augalų ir gyvūnų rūšių, ypač raktažolės pelenėlės, baltijinės ir raudonosios gegūnių, didžiojo baulio, švygždos, didžiojo auksinuko, kraujalakinio melsvio ir auksuotosios šaškytės buveinėmis;

4.1.9. Užpelkių botaninio-zoologinio draustinio – išsaugoti Užpelkių mišką su Europos bendrijos svarbos 6510 Šienaujamų mezofitų pievų, 6450 Aliuvinių pievų, 6410 Melvenynų, 7230 Šarmingų žemapelkių, 9010 Vakarų taigos, 9020 Plačialapių ir mišrių miškų, 9050 Žolių turtingų eglynų, 9080 Pelkėtų lapuočių miškų, 91E0 Aliuvinių miškų ir 91D0 Pelkinių miškų buveinėmis, didele augalų bendrijų įvairove, saugomų augalų ir gyvūnų rūšių, ypač vyriškosios gegužraibės, baltijinės, aukštosios ir raudonosios gegūnių, raktažolės pelenėlės, paprastosios tuklės, stačiojo atgirio, žalsvažiedės blandies, plunksninės plusnės augavietėmis, ūdros, baltmargės šaškytės, didžiojo auksinuko, pilkosios gervės, mažojo erelio rėksnio, vapsvaėdžio, pilkosios meletos buveinėmis, akmenų rūžas, Didįjį Tytuvėnų akmenų rūžos akmenį;

4.1.10. Šiluvos miško pušies genetinio draustinio – išsaugoti Šiluvos miško paprastosios pušies populiacijos genetinę įvairovę;

4.1.11. Šiluvos urbanistinio draustinio – išsaugoti istoriškai susiklosčiusią Šiluvos miestelio planinę ir erdvinę struktūrą, Švč. Mergelės Marijos gimimo bazilikos kompleksą;

4.1.12. Tytuvėnų architektūrinio draustinio – išsaugoti Tytuvėnų Švč. Mergelės Marijos bažnyčios ir bernardinų vienuolyno ansamblį;

4.2. ekologinės apsaugos funkcinio prioriteto zoną sudaro miškingos ir agrarinės teritorijos, atliekančios draustinių, vandens telkinių, laukų, pakelių ir reljefo apsaugos funkcijas;

4.3. ekosistemų atkūrimo funkcinio prioriteto zona apima išekspluatuotą Tytuvėnų tyrelio durpyno dalį, kurioje siekiama atkurti ir tvariai naudoti šlapynių ekosistemas;

4.4. rekreacinio funkcinio prioriteto zoną sudaro Bridvaišio, Pagauštvinio, Šiaulelių, Šiluvos, Tytuvėnų ir Zbaro rekreacinės teritorijos;

4.5. ūkinio funkcinio prioriteto zoną sudaro Šiluvos, Sandravos ir Tytuvėnų miškų ūkio zonos;

4.6. gavybinės paskirties funkcinio prioriteto zoną sudaro eksploatuojamos Tytuvėnų tyrelio ir Šiluvos tyrelio durpynų dalys;

4.7. gyvenamojo funkcinio prioriteto zoną sudaro urbanizuojamos Tytuvėnų miesto, Šiluvos miestelio, Kuršių, Plauginių, Rutelių, Skogalio ir Zbaro kaimų dalys.

III SKYRIUS TERITORIJOS TVARKOMASIS ZONAVIMAS

5. Tytuvėnų regioninio parko tvarkymo plane pagal Saugomų teritorijų tipinius apsaugos reglamentus, patvirtintus Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 19 d. nutarimu Nr. 996 „Dėl Saugomų teritorijų tipinių apsaugos reglamentų patvirtinimo“, nustatomos šios kraštovaizdžio tvarkymo zonos (Tvarkymo plano brėžinys):

5.1. konservacinės paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonos:

5.1.1. rezervatinių miškų, pievų, pelkių ir smėlynų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – reguliuojamos apsaugos (KMr) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

5.1.2. gamtos ir kultūros paveldo objektų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – reguliuojamos apsaugos (KOr) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

5.2. miškų ūkio paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonos:

5.2.1. ekosistemų apsaugos miškų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – išsaugančio (konservacinio) ūkininkavimo (MEk) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

5.2.2. rekreacinių miškų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – ekstensyvaus pritaikymo miškų (miško parkų) (MRe) ir intensyvaus pritaikymo (poilsio parkų) (MRi) kraštovaizdžio tvarkymo zonos;

5.2.3. apsauginių miškų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – bendrojo apsauginio ūkininkavimo (MAb) ir specializuoto apsauginio ūkininkavimo (MA) kraštovaizdžio tvarkymo zonos;

5.2.4. ūkinių miškų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – ūkinių miškų (MŪ) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

5.3. žemės ūkio paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonos:

5.3.1. ekosistemas saugančių agrarinių teritorijų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – ekosistemas išsaugančio (konservacinio) ūkininkavimo (ŽEk) ir ekosistemas atkuriančio ūkininkavimo (ŽEr) kraštovaizdžio tvarkymo zonos;

5.3.2. rekreacinių agrarinių teritorijų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – ekstensyvaus pritaikymo (ŽRe) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

5.3.3. apsauginių agrarinių teritorijų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – bendrojo apsauginio ūkininkavimo (ŽAb) ir specializuoto apsauginio ūkininkavimo (ŽAs) kraštovaizdžio tvarkymo zonos;

5.4. vandens ūkio tikslinės paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonos:

5.4.1. ekosistemas saugančių vandenų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – išsaugančio ūkininkavimo (VEk) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

5.4.2. rekreacinių vandenų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – ekstensyvaus rekreacinio pritaikymo (VRe) ir intensyvaus rekreacinio pritaikymo (VRi) kraštovaizdžio tvarkymo zonos;

5.4.3. bendro naudojimo (bendrosios apsaugos) kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – ekstensyvaus apsauginio ūkininkavimo (VAe) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

5.5. kitos paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonos:

5.5.1. kultūros paveldo požiūriu vertingų miestų, miestelių, kaimų ar jų dalių kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – kraštovaizdžio atnaujinamojo (GĖr) tvarkymo zona;

5.5.2. apsauginių teritorijų miestų, miestelių, kaimų ar jų dalių kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – sugriežtinto geoekologinio reguliavimo (GAe) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

5.5.3. bendrojo tvarkymo miestų, miestelių, kaimų ar jų dalių kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – intensyvaus tvarkymo (GŪi) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

5.5.4. rekreacinės paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – subnatūralios (neurbanizuojamos) rekreacinės aplinkos (NRn) ir urbanizuotos rekreacinės aplinkos (NRu) kraštovaizdžio tvarkymo zonos;

5.5.5. eksploatacinės (gavybinės) paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – subnatūralios (neurbanizuojamos) aplinkos eksploatacinių sklypų (NLn) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

5.5.6. pramoninės-komunalinės paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – ekstensyviai technogenizuotos aplinkos (NFn) ir intensyviai technogenizuotos aplinkos pramoninių-komunalinių sklypų (NFu) kraštovaizdžio tvarkymo zonos.

IV SKYRIUS GAMOS APSAUGOS KRYPTYS IR PRIEMONĖS

6. Pagrindinės Regioninio parko gamtos apsaugos kryptys yra šios:

6.1. vertingų gamtinių objektų ir kompleksų išsaugojimas;

6.2. biologinės įvairovės išsaugojimas;

6.3. pažeistų gamtinio kraštovaizdžio objektų ir kompleksų atkūrimas;

6.4. atvirų kraštovaizdžio erdvių išsaugojimas ir apmiškinimo reguliavimas.

7. Siekiant išsaugoti vertingus gamtinius objektus ir kompleksus:

7.1. gamtos paveldo objektai naudojami pažintinio lankymo ir ekologinio ugdymo tikslais. Pritaikant esamus ir siūlomus gamtos paveldo objektus lankymui, tvarkomi želdiniai, gali būti atliekami kraštovaizdžio formavimo miško kirtimai, įrengiama saugų lankymą užtikrinanti infrastruktūra: laiptai, takai, apžvalgos aikštelės, atokvėpio vietos, informaciniai stendai, riboženkliai ir kita reikiama infrastruktūra. Pirmiausia turi būti tvarkomi ir pritaikomi pažintiniam turizmui šie objektai ir kompleksai: aukščiausia Tytuvėnų šilo eglė, Tučkinės akmenų ruožas, akmenų ruožas Velniakelis, Didysis Tytuvėnų akmenų rūžos akmuo, Varpo pelkė;

7.2. išperkama šiauriniame Užpelkių gamtinio rezervato pakraštyje į rezervatą įsiterpiančio privataus žemės sklypo dalis (5,5 ha);

7.3. Europos bendrijos svarbos natūralių buveinių apsaugai svarbioje teritorijoje Šimšų miškas numatoma:

7.3.1. Tvarkymo plane pažymėtuose plotuose tvarkyti Europos svarbos pievų ir pelkių buveines su saugomų rūšių (didžiojo auksinuko, rudakio satyriuko, auksuotosios šaškytės, baltmargės šaškytės, raktažolės pelenėlės, paprastosios tuklės, raudonosios gegūnės ir baltijinės gegūnės) populiacijomis – 7230 Šarmingas žemapelkes, 7220 Šaltinius su besiformuojančiais tufais, 6230 Rūšių turtingus briedgaurnus, 6410 Melvenynus, 6450 Aliuvines pievas, 6510 Šienaujamas mezofitų pievas;

7.3.2. papildomai tvarkyti saugomų augalų rūšių – vyriškosios gegužraibės, siauralapės gegūnės, gelsvosios gegūnės, nariuotosios ilgalūpės, raktažolės pelenėlės – augavietes, atsižvelgiant į šių rūšių biologines ir ekologines ypatybes;

7.3.3. atkurti 9020 Plačialapių ir mišrių miškų ir 91E0 Aliuvinių miškų buveinių struktūrą, ugdant būdingų medžių rūšių pomiškį ir antrąjį ardą, didinant negyvos medienos kiekį, iškertant dalį pomiškio eglių;

7.3.4. atkurti bebrų veiklos pakeistą 9080 Pelkėtų lapuočių miškų buveinės hidrologinį režimą, reguliuojant bebrų gausą ir ardant bebrų užtvankas;

7.3.5. naikinti svetimžemes ir invazines rūšis: gausialapį lubiną, uosialapį klevą ir 497 miško kvartale esančioje laukymėje išplitusias bulvines saulėgrąžas;

7.3.6. siekiant didinti kraštovaizdžio mozaikiškumą ir estetinę vertę, tvarkomose Sakalauskinės ir Rūdupio pievose iš esamų medžių, krūmų ir jų grupių formuoti giraites, kurios užimtų iki 20% tvarkomos teritorijos ploto;

7.4. Europos bendrijos svarbos natūralių buveinių apsaugai svarbioje teritorijoje Apušio ežeras ir jo apyežeris numatoma:

7.4.1. palaikyti nusistovėjusį teritorijos hidrologinį režimą, neatnaujinti drenažo sistemos;

7.4.2. Tvarkymo plane pažymėtuose plotuose tęsti Europos bendrijos svarbos pievų ir pelkių buveinių – 7040 tarpinių pelkių ir liūnų, 7160 Nekalkingų šaltinių ir šaltiniuotų pelkių, 7230 Šarmingų žemapelkių, 6230 Rūšių turtingų briedgauryių, 6410 Melvenynų, 6450 Aliuvinių pievų ir 6510 Šienaujamų mezofitų pievų – tvarkymą, šalinant sumedėjusią augaliją, nendres ir reguliariai šienaujant;

7.4.3. siekiant didinti kraštovaizdžio mozaikiškumą ir estetinę vertę, rytiniame tvarkomų pievų plote iš esamų medžių, krūmų ir jų grupių formuoti giraites, kurios užimtų iki 20 % tvarkomos teritorijos ploto;

7.4.4. netvarkomuose plotuose esančius medynus, iš kurių potencialiai gali formuotis 91E0 Aliuvinių miškų buveinės, palikti savaiminei raidai;

7.5. numatoma tvarkyti dvi pelkes (su Europos bendrijos svarbos buveinėmis 7140 Tarpinės pelkės ir liūnai) Šiluvos miške – kas 3 metus kirsti medžius ir krūmus, išgabenant nupjautą ir iškirštą biomasę;

7.6. numatoma lėtinti eutrofinių ežerų – pirmiausia Apušio ir Gauštvinio – užaugimą ir gerinti kraštovaizdžio estetinį vaizdą. Tikslinga šių ežerų pakrantėse pjauti nendres, retinti savaime želiančius medžius ir krūmus, išgabenant nupjautą ir nukirštą biomasę.

8. Siekiant išsaugoti Regioninio parko biologinę įvairovę:

8.1. palaikomos saugomų augalų ir gyvūnų buveinės, Europos bendrijos svarbos natūralios buveinės, vertingi biotopai;

8.2. palaikomos natūralios pievos, miškapievės, miško aikštelės ir laukymės, šalinant savaime plintančią sumedėjusią augaliją ir ekstensyviai jas naudojant (ganant, šienaujant);

8.3. stiprinamos ekosistemų apsaugos funkcijos miškuose ir gerinama miško buveinių būklė, didinant negyvos medienos (sausuolių, stuobrių, virtelių) kiekį, formuojant miško aikšteles, atkuriant mišką natūralioms buveinėms būdingų rūšių medžiais, ugdant būdingų medžių rūšių pomiškį ir antrąjį ardą;

8.4. formuojami ornitochoriniai ir entomofiliniai želdiniai;

8.5. įrengiami dirbtiniai lizdai plėšriesiems paukščiams ir juodiesiems gandrums, keliami inkilai uoksiniams paukščiams ir šikšnosparniams;

8.6. naikinamos savaime plintančios invazinės rūšys, ekologiškai jautriose Regioninio parko teritorijose naikinami invazinių augalų sąžalynai ir stabdomas jų plitimas;

8.7. reguliuojama smulkiųjų plėšrūnų (lapių, kiaunių, usūrinių šunų) ir šernų gausa;

8.8. atviros buveinės – pievos ir pelkės – tvarkomos laikantis šių nuostatų:

8.8.1. pagrindinė pievų ir 7230 Šarmingų žemapelkių buveinių tvarkymo priemonė – šienavimas, taip pat gali būti taikomas ganymas, o apleistuose ir užželiančiuose pievų buveinių plotuose būtina kirsti savaime želiančius medžius ir krūmus bei jų atžalas, pjauti nendres. Tvarkomas pievas būtina kas 1–3 metus nušienauti – tai apsaugo pievas nuo užaugimo ir invazinių augalų rūšių plitimo, užtikrina pievų buveinių gerą būklę. Nupjautą ar nukirštą biomasę būtina išgabenti – ji neturi būti paliekama vietoje. Tvarkant pievų buveines, darbus svarbu vykdyti tada, kai dauguma augalų subrandina sėklas. Nupjauta žolė pirmiausia turi būti išdžiovinama ir tik tada sugrėbiama, kad išbyrėtų augalų sėklos. Pievų buveines tikslinga tvarkyti mozaikiškai, tvarkymo priemonių įgyvendinimo terminus ir dažnumą skirtingo tipo buveinėse derinant prie būdingų ir tipišku augalų vegetacijos ypatybių, saugomų rūšių apsaugos poreikių. Tvarkomų pievų ir laukymių negalima suarti, persėti, užsodinti mišku ar palikti savaiminiam užaugimui. Pirmiausiai turi būti tvarkomi Tvarkymo plane pažymėti pievų ir pelkių tvarkymo plotai;

8.8.2. pagrindinės 7140 Tarpinių pelkių ir liūnų buveinių tvarkymo priemonės – medžių ir krūmų bei jų atžalų kirtimas, nendrių pjovimas, išgabenant nupjautą ir nukirštą biomasę;

8.9. Europos bendrijos svarbos miškų buveinės tvarkomos laikantis šių nuostatų:

8.9.1. 9010 Vakarų taigos buveinėse nešalinama jose susidaranti negyva mediena, nevykdomi miško kirtimai, išskyrus specialiuosius kirtimus, siekiant sukurti įvairiaamžį,

būdingos rūšinės sudėties ir vertikaliosios struktūros medyną bei sanitarinius kirtimus, jeigu kyla masinio ligų ir kenkėjų išplitimo grėsmė;

8.9.2. 9020 Plačialapių ir mišriųjų miškų buveinėse nevykdomi miško kirtimai, išskyrus specialiuosius kirtimus, siekiant formuoti ir palaikyti įvairiaamžį, būdingos rūšinės sudėties ir vertikaliosios struktūros medyną bei sanitarinius kirtimus, jeigu kyla masinio ligų ir kenkėjų išplitimo grėsmė. Taip pat negalima kirsti brandžių plačialapių rūšių medžių, šalinti buveinėse atsirandančių negyvų medžių (stambesniais kaip 30 cm skersmens kamienais);

8.9.3. 9050 Žolių turtingų eglynų, 9080 Pelkėtų lapuočių miškų, 9180 Griovų ir šlaitų miškų, 91D0 Pelkinių miškų ir 91E0 Aliuvinių miškų buveinėse negvykomi miško kirtimai, išskyrus atrankinius kirtimus, specialiuosius kirtimus, siekiant formuoti ir palaikyti būdingos rūšinės sudėties ir vertikaliosios struktūros medyną bei sanitarinius kirtimus, jeigu kyla masinio ligų ir kenkėjų išplitimo grėsmė.

9. Siekiant atkurti pažeistus gamtinius objektus ir kompleksus numatoma:

9.1. palaiapsniui atkurti ir tvariai naudoti šlapynių ekosistemas apleistoje Tytuvėnų tyrelio durpyno dalyje – ekosistemų atkūrimo funkcinio prioriteto zonoje. Šioje teritorijoje siekiama atkurti šlapynių ekosistemų teikiamas funkcijas, ypač didelį dėmesį teikiant šiltnamio efektą sukeliančių dujų išsiskyrimo mažinimui, biologinės įvairovės atkūrimui ir palaikymui, Šušvės upės ekologinės būklės pagerinimui ir nuotėkio ekstremumų sumažinimui. Taip pat siekiama mažinti atvirų buveinių fragmentaciją grioviais, pylimais, miško želdiniais ir medžių juostomis, palaiapsniui renatūralizuoti hidrologinį režimą ir hidrografinį tinklą, skatinama naudoti šlapynės – šienauti, ganyti, pjauti nendres. Tytuvėnų tyrelio renatūralizavimui būtina parengti Tytuvėnų tyrelio ekosistemų paslaugų atkūrimo studiją ir remiantis jos išvadomis hidrologinio režimo atkūrimo projektą;

9.2. rekultivuoti Tvarkymo plane pažymėtus buvusius karjerus ir kasavietes;

9.3. rekultivuoti buvusių pesticidų sandėlių teritorijas – didelio pavojaus taršos židinius – Pašakarnio ir Narušių kaimuose.

10. Siekiant išsaugoti atviras kraštovaizdžio erdves reguliuoti miškingumą:

10.1. numatoma išlaikyti ir formuoti estetiškai vertingus kraštovaizdžius ir jų mozaikiškumą;

10.2. žemės ūkio paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonose skatinama užtikrinti gerą žemės ūkio naudmenų agrarinę būklę;

10.3. apleistose žemėse siekiama atkurti žemės ūkio veiklą, šalinti savaime plintančius medžius ir krūmus.

11. Kitos nuostatos:

11.1. Siekiant išsaugoti, tinkamai tvarkyti ir naudoti Šaukoto miške esantį eglės sėklinį medyną, Legėčių g-jos 99 kv. 21 ir 22 sklypuose ir 100 kv. 1 ir 5 sklypų dalyse laikomasi III grupės miškams taikomų reikalavimų;

11.2. tvarkant genetiniame draustinyje esančias Europos bendrijos svarbos buveines prioritetas teikiamas paprastosios pušies genetinių išteklių išsaugojimui.

V SKYRIUS

KULTŪROS PAVELDO APSAUGOS KRYPTYS IR PRIEMONĖS

12. Regioniniame parke esantys kultūros paminklai, valstybės saugomi ir į Kultūros vertybių registrą įrašyti kultūros paveldo objektai, vietovės, jų teritorijos ir apsaugos zonos tvarkomos vadovaujantis Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymu ir kitais kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais, veikla juose plėtojama pagal paveldosaugos reikalavimus, nustatomus kultūros paveldo objektų tipiniuose ir individualiuose apsaugos reglamentuose. Kultūros paveldo vietovės ir jų apsaugos zonos tvarkomos ir veikla jose plėtojama pagal nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentus – tvarkymo planus.

13. Regioninio parko kultūros vertybių apsaugos kryptys yra šios:

- 13.1. kultūros vertybių išsaugojimas vietoje;
- 13.2. kultūros vertybių tvarkyba ir naudojimas;
- 13.3. kultūros vertybių pažinimas ir sklaida.

14. Pagrindinė nekilnojamojo kultūros vertybių apsaugos kryptis – išsaugojimas vietoje, apsauga nuo vizualinės taršos, ryšio su aplinka išsaugojimas, stiprinimas ir pritaikymas lankyti.

15. Nekilnojamojo kultūros paveldo vertybėms turi būti įvardytos vertingosios savybės, nustatytos ir (arba) patikslintos teritorijų ribos, parengti nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialieji planai, sudaryti apsaugos reglamentai.

16. Kultūros vertybių požymių turintys objektai ir vietovės tvarkomi atsižvelgiant į naudojimo ir pritaikymo lankyti galimybes:

16.1. archeologijos ir mitologijos paveldo vertybės – piliakalniai, pilkapiai, plokštiniai kapinynai, mitologiniai akmenys – tvarkomi taikant reguliuojamos apsaugos (KOr) kraštovaizdžio tvarkymo zonos reikalavimus. Šios vertybės gali būti pritaikomos pažintiniam turizmui ir visuomeniniams renginiams. Pritaikant archeologinio ir mitologinio paveldo vertybes lankymui, tvarkomi želdiniai, gali būti vykdomi kraštovaizdžio formavimo miško kirtimai, įrengiama saugi ir vertybės nežalianti lankymą užtikrinanti infrastruktūra: laiptai, takai, atokvėpio vietos ir kt. Pirmiausia tvarkytini šie archeologinio ir mitologinio kultūros paveldo objektai: Šiaulelių piliakalnis ir Skogalio kapinynas, vad. Pile (šalinami medžiai ir krūmai), prie Kudinių Šiaulės kalno esantis alkakalnis, vad. Varpinės kalnu (tvarkomi želdiniai, pritaikoma lankymui), Akmenės kaimo akmuo (šalinami medžiai ir krūmai, Sandravos pakrantės ruože atliekami kraštovaizdžio formavimo kirtimai atveriant vaizdą iš pietų pusės);

16.2. architektūros paveldo vertybės – statiniai, pastatai ir jų kompleksai – tvarkomi taikant reguliuojamos apsaugos (KOr) kraštovaizdžio tvarkymo zonos reikalavimus. Šiose vertybėse atliekami tvarkymo ir (ar) restauravimo darbai, vertybės pritaikomos visuomenės poreikiams, pirmiausia pažintiniam turizmui. Prioritetas teikiamas Tytuvėnų Švč. Mergelės Marijos bažnyčios ir bernardinų vienuolyno ansamblio elementų – ūkinių pastatų, arkadinės galerijos, tvoros ir vartų – restauracijai, Tytuvėnų Kristaus Gelbėtojo koplyčios-mauzoliejaus restauracijai, Tytuvėnėlių dvaro sodybos fragmentų tvarkymui ir pritaikymui lankyti;

16.3. architektūrinio ir urbanistinio paveldo vietovės – Tytuvėnų miesto ir Šiluvos miestelio istorinės dalys – tvarkomos taikant kraštovaizdžio atnaujinamojo (GEr) tvarkymo zonos nuostatas;

16.4. istorinio ir memorialinio paveldo objektai – iškilus asmenis menantys pastatai, vietos, paminklai, kapai, kapinės, istorinių įvykių vietos – tvarkomi taikant reguliuojamos apsaugos (KOr) kraštovaizdžio tvarkymo zonos reikalavimus. Šiose vertybėse tvarkomi želdynai, kuriama ir (arba) plėtojama pažintiniam lankymui būtina infrastruktūra. Pirmiausia tvarkytina: senosios evangelikų liuteronų kapinės Tytuvėnuose (aplinka, vartai), senosios Akmens k. kapinės (įrengiamas lieptas per pakelės griovį), 1944–1953 m. partizaninį karą menančios vietos (žeminių, bunkerų, kautynių ir žūties vietos, partizanų sodybų vietos);

16.5. dailės požiūriu reikšmingi kultūros paveldo objektai – koplytėlės, koplytstulpiai, kryžiai – tvarkomi, pritaikant juos pažintiniam turizmui. Prioritetas teikiamas Akmenės kaimo senųjų kapinių koplytėlės tvarkymui, Plekaičių kaimo kryžiaus restauracijai.

17. Siekiant sudaryti sąlygas geriau pažinti, pristatyti ir skleisti krašto kultūros paveldą siūloma:

17.1. eksponuoti du vienas šalia kito esančius, 2004–2005 m. archeologų ištirtus Kuršių pilkapius, atidengiant jų akmens vainikus;

17.2. rengti žvalgomojus archeologinius tyrinėjimus Tytuvėnėlių dvaro sodyboje, paženklinėti neišlikusių pastatų vietas;

17.3. atkurti ir plėtoti Petro Stundžios sodyboje Vičių kaime buvusią lauko skulptūrų ekspoziciją;

17.4. bendradarbiaujant su Kelmės kraštotyros, Šiaulių „Aušros“ ir Lietuvos nacionaliniu muziejumi plėtoti Regioninio parko lankytojų centro ekspozicijos archeologinę ir istorinę dalis;

17.5. į turistinius maršrutus įtraukti Regioniniame parke ir greta jo esančius kultūrinę ir istorinę vertę turinčius objektus: senąsias evangelikų liuteronų kapines, K. Roseno sodybą, Šnabo pypke vadinamą pušį, Akmens pilkapius, Skogalio kapinyną, Antrojo pasaulinio karo įtvirtinimus Užpelkių miške, Tolučių akmenį su smailiadugniu dubeniu, 1944–1953 m. partizaninį karą menančias vietas (žeminių, bunkerių, stovyklaviečių, kautynių ir žūties vietas, partizanų kapus, iškilių partizanų gimtines ir sodybų vietas).

VI SKYRIUS

REKREACINIO NAUDOJIMO PLĖTROS KRYPTYS IR PRIEMONĖS

18. Regioninio parko rekreacinio naudojimo plėtros kryptys yra šios:

18.1. pažintinio turizmo plėtra, siekiant atskleisti gamtinius bei kultūrinius krašto savitumus. Ji realizuojama įrengiant pažintinio turizmo trasas ir takus, tvarkant ir eksponuojant tradicinę kultūrinę ir gamtinę kraštovaizdį, pažintinę vertę turinčias gamtos ir kultūros paveldo vertybes, gyvasias kultūros tradicijas ir raiškas, plėtojant gamtines ir kultūrinės ekspozicijas, atnaujinant Regioninio parko lauko informacinę sistemą;

18.2. turizmo plėtra palaikant esamus, statant ir įrengiant naujus rekreacinės infrastruktūros objektus Tvarkymo plane numatytose vietose.

19. Regioninio parko rekreacinio naudojimo nuostatos yra šios:

19.1. Regioninio parko rekreacinio naudojimo sistema dviračių turizmo trasomis, dviračių ir pėsčiųjų takais sujungiama Dubysos regioniniu parku, Raseinių ir Kelmės miestais;

19.2. rekreacinė infrastruktūra, lankytojų aptarnavimo ir poilsio objektai koncentruojami rekreacinio ir gyvenamojo funkcinio prioriteto zonose, ypač Tytuvėnuose ir Šiluvoje, kitose Regioninio parko dalyse kuriama pažintinio turizmo infrastruktūra – įrengiamos automobilių ir dviračių turizmo trasos, pėsčiųjų pažintiniai takai, trumpalaikio poilsio vietos, privažiavimai ir priėjimai prie lankomų objektų, apžvalgos aikštelės, mažieji kraštovaizdžio architektūros statiniai;

19.3. Regioninio parko kaimuose skatinama kaimo turizmo plėtra, sodybų pritaikymas ir pertvarkymas kaimo turizmo paslaugoms teikti;

19.4. stovyklavietės, kempingai, rekreaciniai pastatai ir kompleksai įrengiami ir statomi Tvarkymo plane numatytose vietose;

19.5. prie pažintinio turizmo trasų, takų ir lankomų objektų gali būti įrengiamos automobilių stovėjimo aikštelės, trumpalaikio poilsio vietos, apžvalgos aikštelės ir mažieji kraštovaizdžio architektūros statiniai;

19.6. palaikomos neužžėlusios rekreacijai naudojamų ežerų, pirmiausia Bridvaišio ir Giliaus, pakrantės, gerinamas kraštovaizdžio estetinis vaizdas: pjaunamos nendrės, retinami medžiai ir krūmai, kertamos atžalos.

20. Regioninio parko rekreacinio funkcinio prioriteto zonose Tvarkymo plane nustatytose vietose numatoma:

20.1. Pagauštvinio rekreacinio funkcinio prioriteto zonoje – Gauštvinio ežero vakarinėje pakrantėje įrengti stovyklavietes ir automobilių stovėjimo aikšteles, gerinti kelią, formuoti miško parką;

20.2. Tytuvėnų rekreacinio funkcinio prioriteto zonoje – statyti poilsio ir sveikatingumo kompleksą, įrengti stovyklavietes, kempingą, automobilių stovėjimo aikšteles ir trumpalaikio poilsio vietas, miško pažinimui skirtą lauko ekspoziciją, formuoti miško ir poilsio parkus;

21. Bridvaišio rekreacinio funkcinio prioriteto zonoje – statyti poilsio kompleksą, įrengti kempingus, aikšteles paplūdimio tinklinio varžybos, plėtoti vandenlenčių parką;

22. Šiaulelių rekreacinio funkcinio prioriteto zonoje – gerinti atokvėpio vietų infrastruktūrą, statyti poilsio ir turistų aptarnavimo kompleksą, formuoti miško parką;

22.1. Šiluvos šiaurinėje rekreacinio funkcinio prioriteto zonoje – gerinti poilsiavietės ir apžvalgos aikštelės įrangą, įrengti automobilių stovėjimo aikštelę;

22.2. Šiluvos pietinėje rekreacinio funkcinio prioriteto zonoje – įrengti kempingą;

22.3. Zbaro rekreacinio funkcinio prioriteto zonoje – gerinti poilsiavietės įrangą, įrengti kempingą, renginių vietą, statyti piligrimų bei turistų apgyvendinimui ir aptarnavimui skirtus komercinės, viešbučių ir poilsio paskirties pastatus, formuoti rekreacinius želdinius.

23. Regioninio parko pažintinio turizmo sistemą sudaro įvairaus dydžio ir pobūdžio pažintinio turizmo trasos ir takai, lankomi paveldo objektai, lankymui ir poilsiui skirta rekreacinė infrastruktūra (atokvėpio vietos, apžvalgos aikštelės ir bokštai, poilsiavietės, stovyklavietės, kempingai, viešbučiai ir poilsio kompleksai). Regioniniame parke prioritetas teikiamas dviračių ir pėsčiųjų turizmui bei autoturizmui.

24. Autoturizmo ir dviračių turizmo trasos įrengiamos pritaikant ir pagerinant esamus kelius. Dviračių ir pėsčiųjų turizmui tikslinga panaudoti senųjų kelių atkarpos.

25. Plėtojant autoturizmo trasas gerinami keliai, įrengiamos sustojimo vietos, kempingai, nuorodos. Numatomos Regioninio parko autoturizmo trasos (Tvarkymo plane pažymėtos indeksais A1–A5):

25.1. nacionalinių autoturizmo trasų „Žemaitijos keliai“ ir „Jono Pauliaus II piligrimų kelias“ atkarpa (A1): Raseiniai–Katauskiai–Šiluva–Tytuvėnai–Kelmė;

25.2. Regioninio parko žiedinė autoturizmo trasa (A2): Tytuvėnai–Šiluva–Akmenė–Antaniškiai–Šaukotas–Šiaulėnai–Kuršiai–Tytuvėnai–Johampolis–Pagaušvinis–Kiaunoriai–Tytuvėnai, įjungiant Tytuvėnų ir Šiaulės žemės apžvalgos bokštus, Bridvaišio, Giliaus ir Gauštvinio ežerus, Akmenų rūžos pažintinį taką.

25.3. Šiluvoje išsišakojančios autoturizmo trasų jungtys su Dubysos regioniniu parku – Lyduvėnais (A3), Kaulakiais (A4) ir Pasandraviu (A5).

26. Plėtojant dviračių turizmo trasas gerinama kelių danga, įrengiamos turistams skirtos poilsio ir atokvėpio vietos. Regioninio parko dviračių turizmo trasų sistemą sudaro tarpusavyje susijungiančios dviračių turizmo trasos ir atkarpos (Tvarkymo plane pažymėtos indeksais D1–D8):

26.1. esamos Šiaulės žemės dviračių turizmo trasos (D1): Šiaulėnai–Diktariškiai–Kalnai–Paežeriai–Lenartuva–Baublė–Viliošiai–Šiaulėnai (apie 17 km) ir Šiaulėnai–Viliošiai–Lenartuva–Kalnai–Paežeriai–Lenartuva–Baublė–Baranaučizna–Daukšiai–Stalmokai–Šiaulėnai (apie 22 km);

26.2. esama Tytuvėnų dviračių turizmo trasa (D2): Tytuvėnai–Kuršiai–Giliaus ežeras–Bridvaišio ežeras–Bridvaišio piliakalnis–Tytuvėnų apžvalgos bokštas–Plauginiai–Tytuvėnai (apie 15 km);

26.3. esama dviračių turizmo trasa „Per akmenų ruožus“ (D3): Tytuvėnai–Budraičiai–Aukštiškiai–Užpelkiai–Pagaušvinis–Tytuvėnai–Tolučiai–Kuršiai–Tytuvėnai (apie 34 km);

26.4. esama dviračių turizmo trasa „Per durpynus ir Šiluvą“ (D4): Tytuvėnai–Bridvaišio ežeras–Bridvaišio piliakalnis–Tytuvėnų apžvalgos bokštas–Pašakarnio dvarvietė–Plekaičiai–Antaniškiai–Vilkiškiai–Akmenė–Šiluva–Roglaičiai–Vičiai–Ruteliai–Tytuvėnai (apie 27 km);

26.5. numatomos dviračių turizmo trasų jungtys Gomertos kraštovaizdžio draustinyje (D5): Ropkečiai–Miškiniai–Grigalaičiai–Goriškis–Butkiai–Lenartuva (apie 11 km), Plekaičiai–Medsodžiai–Debeikiai–Daukšiai (apie 10 km), Grigalaičiai–Pašakarnis (apie 2,5 km) ir Goriškis–Debeikiai (apie 2 km);

26.6. nuo Šiluvos numatomos dviračio turizmo trasų jungtys su Dubysos regioniniu parku – Lyduvėnais (D6), Kaulakiais (D7) ir Pasandraviu (D8).

27. Numatoma toliau plėtoti Regioniniame parke esančius pėsčiųjų pažintinius takus (Tvarkymo plane pažymėtus indeksais P1–P6), palaikyti esamą ir įrengti naują juose esančią rekreacinę infrastruktūrą.

28. Greta krašto kelio Nr. 148 (Raseiniai–Katauskiai–Šiluva–Tytuvėnai) numatoma įrengti dviračių-pėsčiųjų taką su reikiama infrastruktūra, sujungiant su esamomis dviračių turizmo trasomis ir Piligrimų taku.

29. Žiemos sezono metu dviračių turizmo trasos ir pėsčiųjų takai bei jų infrastruktūra gali būti panaudota slidžių turizmui. Numatoma galimybė įrengti lyguminių slidžių nusileidimo trasą prie Šiaulės žemės apžvalgos bokšto, Gomertos kraštovaizdžio draustinyje.

30. Gerinant kraštovaizdžio apžvalgos sąlygas, numatomi kraštovaizdžio formavimo miško kirtimai prie apžvalgos aikštelių ir apžvalgos bokštų, lankomų objektų, dviračių turizmo trasų ir pažintinių takų.

31. Plėtojant pažintinį turizmą, taip pat numatoma:

31.1. įrengti stovyklavietę prie Viliošių (Baublės) tvenkinio;

31.2. Gomertos ežero poilsiavietę pertvarkyti į stovyklavietę;

31.3. pagerinti Gomertos kraštovaizdžio draustinį per Miškinius, Goriškius, Lenartuvą kertančio kelio dangą;

31.4. tvarkyti ir pritaikyti lankymui Pašakarnio dvarvietės želdinius;

31.5. atnaujinti paukščių stebėjimo bokstelių prie Apušio ežero.

VII SKYRIUS

GYVENAMŪJŲ VIETŪVIŲ IR INFRASTRUKTŪROS PLĖTROS KRYPTYS

32. Regioninio parko gyvenamųjų vietovių ir infrastruktūros plėtros pagrindinės kryptys yra šios:

32.1. kompaktiškai užstatytų gyvenamųjų vietovių plėtojimas ir infrastruktūros gerinimas siekiant patenkinti vietos gyventojų ir lankytojų reikmes;

32.2. istoriškai susiklosčiusių urbanistinių struktūrų bei jų elementų išsaugojimas Tytuvėnų miesto ir Šiluvos miestelio istorinėse dalyse, išryškinant vertingąsias savybes.

33. Tytuvėnų mieste, Šiluvos miestelyje, užstatomose Kuršių, Plauginių, Rutelių, Skogalio ir Zbaro kaimų dalyse pagal galiojančius bendruosius planus įrengiami šiuolaikiniai inžineriniai tinklai, tiesiamos naujos gatvės, gerinama kelių, gatvių, aikščių ir kiemų danga. Pirmenybė teikiama inžinerinei infrastruktūrai, kuo mažiau keičiančiai tradicinę gyvenvietės vaizdą ir esamą kraštovaizdžio pobūdį. Likusioje teritorijoje pirmenybė teikiama individualioms vandens tiekimo bei nuotekų utilizavimo sistemoms. Regioniniame parke esančias orines elektros perdavimo linijas tikslinga pakeisti požeminiais kabeliais.

34. Naujų sodybų statyba galima:

34.1. kraštovaizdžio atnaujinamojo tvarkymo (G_{Er}), sugriežtinto geoekologinio reguliavimo (G_{Ae}) ir intensyvaus bendrojo tvarkymo (G_{Ūi}) miestų, miestelių, kaimų ar jų dalių kraštovaizdžio tvarkymo zonose;

34.2. ekologinės apsaugos funkcinio prioriteto zonoje išskirtose bendrojo apsauginio ūkininkavimo (Ž_{Ab}) ir specializuoto apsauginio ūkininkavimo (Ž_{As}) apsauginių agrarinių teritorijų kraštovaizdžio tvarkymo zonose esančiuose žemės ūkio paskirties žemės sklypuose, jei sklypo dydis ne mažesnis kaip 5 ha;

34.3. buvusių sodybų vietose.

35. Tytuvėnų miesto ir Šiluvos miestelio istorinės dalys, išsaugoję kultūros paveldo požiūriu vertingą istoriškai susiklosčiusią urbanistinę struktūrą bei architektūros elementus, tvarkomos išryškinant vertingąsias savybes. Jose saugoma istoriškai susiklosčiusi urbanistinė struktūra, gatvių tinklas, architektūros požiūriu vertingi statiniai ir elementai, vertingi ir svarbūs gyvenvietės struktūrai želdiniai ir jų grupės (išskyrus vaismedžius).

36. Esamos ir atstatomos sodybos, nepatenkančios į gyvenamosios ir visuomeninės paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonas, tvarkomos pagal sugriežtinto geoekologinio reguliavimo (G_{Ae}) kraštovaizdžio tvarkymo zonos reglamentą.

37. Regioniniame parke esantys stambesnių transporto (krašto ir rajoninių kelių, Radviliškio–Pagėgių geležinkelio ruožo) ir inžinerinės infrastruktūros objektų sklypai tvarkomi pagal atliekamų funkcijų, technologijų ir reikiamos infrastruktūros kūrimo reikalavimus. Gerinami bendrojo naudojimo keliai, prireikus pritaikomi pažintiniam turizmui. Gerinant kelius, numatytus naudoti autoturizmui ir dviračių turizmui, išlaikomas esamų kelių pobūdis (susiformavę vingiai, nuolydžiai).

Administravimo departamento
direktorių

Agnė Jakstienė

2019-07-01

Aplinkos ministro
Kęstutis Mažeika

2019-07-01

Administravimo departamento
organizacijos vystymo ir personalo
skyriaus vyriausioji specialistė

Regina Jurkonienė

2019-07-01